

RODOLJUB

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca ter stane za vse leto 80 kr., za pol leta 50 kr. — Za oznanila plačuje se od dvostopne petit-vrste 8 kr. Če se enkrat tiska; 12 kr. če se dvakrat, in 15 kr. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Nova desetina.

Naš novi kranjski škof, katerega smo z vso odkritosrčnostjo in z veseljem sprejeli, nas je ob novem letu iznenadil s tem, da hoče na stroške slov. ljudstva zidati na škofijski pristavi pri Ljubljani velika poslopja, v katerih bo gimnazija in prostora za 200 fantov, ki se bodo šolali v tej gimnaziji in dobili zastoj hrano, obleko in stanovanje. Učitelji bodo le duhovniki. Zidanje poslopij bo stalo kakega pol milijona gold. in več in 200 fantov in kakih 15 učiteljev duhovnikov bo stalo na leto računimo malo, 150 tisoč gold. Vse to se bo nabralo mej slov. ljudstvom in ker meščan in veleposestnik nič ne bosta dala, m ej kmeti. — Slovenci imamo že taka fantovska semenišča; v Ljubljani je jedno, v Mariboru drugo. Za višje šole duhovnikov imamo v Gorici, Trstu, Ljubljani, Mariboru ter v Celovcu take šole. Za semenišča se je nabral tekom veliko let kapital, iz katerega se hranijo fanti. Po 50 jih je v vsakem takem semenišču. Za duhovne višje šole skrbi država iz davkov ter iz onega premoženja, ki ga je kmetski prijatelj cesar Jožef II. pridobil, ko je pred 100 leti razpustil bogate samostane, ki so bili odveč, in njihovo premoženje v ta namen in za podporo duhovništva določil.

Slovenci ne moremo reči, da nimamo dosti duhovnikov. Če bi ti svojo duhovno delo dobro opravljali, bi ne bilo treba lazaristov in jezuitov za misijon klicati, da naše ljudstvo kdaj v letu kako boljše pridigo sliši. Naši duhovniki imajo zdaj po večjem opraviti s tem, da posojilnice snujejo ter z denarjem ljudstva kmetu pomagajo, da se lože zadolži in prej na kant pride. Imajo veliko opraviti s tem, da konsumna društva snujejo, po katerih že itak uboge naše kramarje v nič devljejo ter ljudstvu s tem koristijo, da lože pije slabo napravljeno pijačo, tirolski petijot. Kar je boljnih glav duhovniških, mora pisati časopise, v katerih hujskajo proti posvetnjakom, ki se duhovniške te toče, ki pod streho bije, branijo. Dosti jih naš kmet pošlje v deželni in državni zbor, mačke k maslu. Vsi pa imajo biti policaji, da ne pride kaka neduhovna misel mej kmete in imajo skrbeti v trgih in mestih za to, da ženice možem pri volitvah nadlego delajo ter pomagajo, da duhovenstvo tudi to malo slov. meščanstva dobi pod svoj strah.

Seveda za toliko dela jih je premalo in višji duhovniki sprevidijo, da morajo večje nasade napraviti za to rejo. Oni vedo, da po večjem kmet daje zdrave fante in tudi po večjem najboljše glave v šole. Kmetu je na tem, da njegov fant do dobrega kruha pride. On vidi, da posvetni človek, ki se oženi, ne more

lahko v našem zdajšnjem gospodarstvu izhajati, posebno ne, če ima kopo otrok. Duhovnik ostaja sam in njegove otroke redijo drugi. Tako lahko dobro živi in matere še tudi mislijo, da bo sinova duhovniška molitev pomagala v nebesa, ali pa bo ta sin kaj dal kaki sestri za grizljaj. S tem mišljenjem računajo naši višji gospodi duhovni. Iz kmečkega stališča zdajšnjega gospodarstva, ko ima katoliška cerkev še pri nas v Avstriji veliko moč v vladah, veliko premoženja v denarju in v zemljiščih (bralci Rodoljuba veste, koliko sto tisoč oralov najbolj rodovitne zemlje je v Avstriji v rokah katoliškega duhovenstva, preberite še jedenkrat prve številke lanskega Rodoljuba), je tak račun precej pameten; duhovnik bo pri nas še dalj časa imel dobro pokrito mizo. Ali naš kmet mora malo čez okrožje svoje kmetije pogledati. Videti mora, da on ne more v zdajšnjem gospodarstvu živeti, če nima odjemalcev svojih pridelkov, če nima koga, ki mu kaj odkupi. V meščanu ima tega človeka. Jeden družega podpirata in danes ne more jeden brez družega biti. Iz kmetije pridejo ljudje v mesta in postanejo meščani. Zdaj vzemimo v račun, da vzame duhovniška izgoja 200 najboljših fantov vsakih 8 let iz naroda. Nas je malo Slovencev, 1½ milijona. Boljše glave so redke. Na tisoč starišev pride morebiti le jeden tak otrok. Kmetu je treba nekaj boljnih glav, zdaj gotovo, ker ni več v tlaki; zdajšnji kmet mora že več misliti, če hoče biti dober gospodar. Samo s stradanjem in starim plugom ne gre več. Ali meščan mora dobiti boljše glave iz kmetije, drugače on nič ne more, ga previhani tujci kmalo spravijo na nič, ga izpodrinejo, ga le rabijo potem za delavca v rudokopih, fužinah ali za hlapca. — Da domači ljudje kot uradniki v naših krajih delajo, to bo tudi vsem jasno. Domač človek ima več srca, nego tujec in jezik naš govori in piše. Če duhovništvo „naše najboljše fante pobere, kaj ostane potem za šole, za uradništvo? — Ne bode jih dosti in teh se bo veliko zgubilo mej potjo. Za kmeta potem niso taki, so že preveč študirani in leni, le za pisarje, za 25 gld. na mesec so. Lepa hvala za tak kruh! In tisti, ki pridejo ven iz višjih šol in v uradniška mesta, ne bodo bog si ga vedi kaj prida. Boljša glava in boljše srce, to se navadno najde vkup. Torej boš slovenski kmet imel uradništvo, kakoršnega si sam izgojil. Pa bodo vlade na Dunaju rekle: ti ljudje so za nič in poslali bodo Nemce-Lahe. Teh imajo tam v nemških, laških krajih za svinje krmiti dosti. Pa ljubi človek, že zdaj nimaš skoraj domačina zdravnika. Včasih je tudi tebi kmetu ga treba. Pa bodo prišli v še večjem številu

tisti, ko bolnika vprašajo: prse — pik, trebuh pumf, imaš stol? — Pa jih boš tudi plačati, rediti moral. Pa je treba v našem gospodarstvu tudi istih, ki študirajo, kako se zida, kako se zemlja vrta, meri, kako se fabrike postavljajo, vodovodi, železnice delajo in tako naprej, t. j. inženjerji, te vse bodeš moral slovenski človek si dobiti iz tujine in jih boš tudi redil. In vsi ti bodo seboj privlekli žene iz svojih tujih krajev; tvojih hčerá ne bodo marali.

Ti slovenski kmet, preračuni, koliko je kmečkih družin na Slovenskem, ki imajo vsaki dan kruh na mizi! Lahko jih sesteješ tisoč in tisoč, ki ga imajo komaj 150—200 dnij v letu. Pa jih tudi toliko lahko sesteješ, ki spomladi cele mesce salato z repnico zažmahajo. Koliko jih pa najdeš moških, ki imajo po zimi suknjeno obláčilo? Cajg imajo in cajg ni gorak, nima nič ovčje volne v sebi!

Poglej okolo sebe, ko greste iz semnov! Vidiš, kako nosijo male kose kruhka domu in tako trezni so, nimajo s čim kupiti si vina! — In vidiš, kako daleč na semnje gonijo živino, uboge kravce, na hrbitiščih pa pušelj sena! Poglej, kako bajte zapadajo in le more redkokdo si sezidati novo. Zdaj mora zidati, lesa ni nič več. Kaj ti bom še nadalje našteval tvojo revo! Vsak krajcar ima v tvojem gospodarstvu svojo pot in tvoji otroci na pol nagi okolo bajte hodijo. Že si na tem stališču, da rečeš: oh če bi jih le kaj Bog k sebi vzel. —

Ni ravno veliko, kar jeden tvojih škofov od tebe, slovenski kmet, zahteva za večjo rejo duhovništva. Par krajcarjev vsake kvatre. Ah, kako je bel kruh dober, tako počasi ga jé, ga hrani več časa tvoj otrok, ko mu ga parkrat v letu prineseš domu! Pa kako boli otroka, ko kašlja noč in dan in mu ne moreš preskrbeti obuvala. Pa kaj to, jeden izmej tisoč bo jedenkrat bel kruh jel! »In tu imate, vzemite vse od nas, potem nas pa vse prehranite«, je rekel oni dan v »luteranski vasi«, (t. j. Št. Jernej, kjer je bil Trubar župnik in vsi luterani) kmet, ko se je od nje tirjala ta desetina za škofova semenišča.

Desetina! Možje in ženice, ali se še spomni kateri od Vas onih časov, ko so vaši stariši, ko ste vi tlako delali, desetino odštevali? Ste že pozabili, ker drugače bi se vsi, kakor jeden mož vzdignili proti upeljatvi nove kake desetine! Veste, kako je prejšnja desetina tlaka, robota nastala? Prišli so močni, vojaško oboroženi ljudje v deželo ter naše očake podvrgli, jim vzeli zemljo ter na njej jih delati silili za-se. Dajali so jim toliko jesti, kakor se da živinčetu, ki ga človek rabi za vprego na najslabših potih, torej toliko, da ne počepa. Če je bilo dosti te človeške živine,

se še toliko ni dalo. In ti močni ljudje so pripeljali tudi duhovnike seboj. Ti so naše očake učili, da morajo biti pokorni, ker Bog tako hoče in dostavili v tolažbo za veliko trpljenje tlakarjev, da pride tisti, ki tukaj na zemlji veliko trpi, prej v nebesa, kakor isti, ki na žametu sedi. In ti pobožni ljudje so dobili dosti zemljišč v svoje roke in z njimi na njih živeče ljudi kot tlakarje. Ti možje so bili brihtni, tekom časa so iznašli več dobrot za tlakarja. Iznašli so n. pr. oni, ne grajščaki, da mora dati tlakar deseti del vsega njegovega pridelka, za katerega pridobitev je moral revež po noči, ali v dežju orati; najboljši drugi čas je moral biti na tlaki za gospodo. In ti gosp. duhovni so tudi znašli, da je dobro, če posamezna zemljišča v polovice, četrtine, ali maselce razdelijo ter še ubožnejšim osebejnikom v rabo dajo ter tako dobijo več družin, več delavcev-tlakarjev, pa tudi več desetine. — Dosti teh deset in tlak je nastalo s tem, da se je neumni in v stiski pred silo nahajajoči se tlakar pregovoril, da je kaj dobro za njegovo zdravje, če se kaka nova desetina, ali tlaka upelje in ubogi zlodej je kimal z glavo, pa storil in — ni se mogel več zlodja odkrižati. Zastaralo je, kar se je le za jedno, par let obljubilo dati, storiti in pravica za grajščaka, za samostan, za župnišče je nastala. Potem se je kmečki revež grabil za lase, ali gospoda v grajščini, v samostanu in pozneje v krajsamtu ni poznala šale. Vprašajte stare vaše može, kaj je bila tedaj pravica za kmeta!

In prišlo je leto 1848. Kmeti po vsem evropskem svetu so se puntali in niso hoteli več tlakariti, ne desetkov odrajtovati. In zmagali so. Ali ne popolnoma. Kupiti so morali svoja posestva, plačati odveznine in v nekaterih krajih jih še danes plačujejo in odveznine so morali plačati za take desetke, ki so jih začetkoma le za nekaj časa prostovoljno obljubili, ki so pa zalétali in tako dobili moč pravice. Kmet, kmet, povsod so te goljufali v prejšnjih časih! Ali te tvoja zgodovina ničesar ne uči, ona zgodovina, ki ti jo še tvoji stari užitkarji lahko pripovedujejo?

S. R.

Trije dobri sveti.

(Španska povest; priredil Radovan.)

II.

Janez je bil že zamenil puško s krepko gorjačo, jermen s svilnim pasom, kartuš pa s torbo.

In tak je ustopil na pol žalosten, na pol vesel pri svojem stotniku. Žalosten je bil, ker je svojega stotnika močno ljubil, vesel, ker je svojo ženo še bolj ljubil.

»He, že na odhodu?»

»Na službo, gospod stotnik, ako drugače ne zapoveste!»

»Janez preišljaj, veliko preišljaj, ker tega treba v življenji!»

»Gospod stotnik, ko bi mi še dva ali tri prav dobre svete dali na pot, bi me osrečili.»

»Torej da vidiva! Kako misliš v svoji vasi živeti?»

»Kakor Bog ukazuje, vkupe s svojo ženo in s tastom svojim!»

»Torej to je mož, ki umeje živeti?»

»Kaj naj vam pravim, gospod stotnik. Študiral je za duhovnika, a predno je bil

blagoslovljen, prišle so mu druge misli, oženil se je, a žena mu je umrla pri moje soproge porodu. Ker mu je pa cerkev še vedno prijala, postal je cerkovnik. Dobro mu gre, toda, gospod stotnik, saj veste, kako pregovor pravi: Kakor dobljeno, tako izgubljeno. Z zvonenjem si služi, v krčmi pa zapravlja.»

»Živi tvoja žena pri očetu?»

»Jaz vsaj mislim.»

»Kaj tega ne veš zagotovo?»

»Ne gospod.»

»Kako, ali ti nič ne piše?»

»Ne, gospod stotnik.»

»Zakaj pa ne?»

»Zato, ker ve, kje sem, odkar sem moral vzeti puško.»

»Zakaj jej tega nisi pisal?»

»Ker pisati ne znam.»

»A, človeče, saj bi ti bil vendar kdo drugi pisal!»

»Da, gospod! A, kdor hoče narekovati pisma, mora mnogo preišljevati, in —»

»O, Janez, preišljaj, misli, sicer je po tebi!»

»Zato, gospod stotnik, ko bi mi povedali par dobrih svetov, bi se jaz po njih ravnal, kakor takrat s tihotapcem!»

»Dobri sveti stanejo veliko denarja.»

»To znam. Zadnjič mi je vaš svet vrgel trideset tisoč realov.»

»Dobro, a pogodiva se. Jaz ti dam dober svet, ti pa meni deset tisoč realov od one svote, ki ti jo hranim.»

»Vraga! — Gospod stotnik, to je drago!»

»Da, a brez dobrega sveta utegneš izgubiti denar in življenje!»

»Prav imate! Povejte svet in obdržite denar!»

»Čuj torej moj pregovor: Kadar vidiš bližnico, prikrajšaj si kos pota.»

»Tega gotovo ne pozabim, gospod stotnik. Kaj pa ko bi mi še kaj povedali?»

»Zakaj ne? A stane zopet deset tisoč realov!»

»Drago, — gospod stotnik!»

»A ti veš, koliko vržejo moji sveti!»

»To je res! — Torej še majhen svet — in če ni drugače, obdržite še deset tisoč realov!»

»Torej: Ne umešavaj se v tujih ljudij zadeve.»

»Izvrstno, gospod stotnik, dragocen svet je to. Desetkrat več je vreden, nego mene stane.»

»No glej! Treba ti pa še nekaj, da bodeš na dobrem potu!»

»Ali bi mi tega ne mogli dati brez plačila, gospod stotnik?»

»Kar ti bojem brez plačila dal, to boje popotnina in tri dragocene torte, da jih bodeš s svojo soprogo in s svojim tastom zaužival, kadar prideš domov.»

»Prav dobro, gospod stotnik! A kar se tako pravi, imeti trideset tisoč realov, potem pa niti beliča, to tudi niso mačje solze!»

»Ali nisi nikdar čul: V tretje gre rado.»

»Da čul sem to.»

»Torej napravi račun!»

»Vraga, gospod stotnik, ali imate same zlate besede?»

»Glej, Janez, preišljaj — ne bodi neumni! Denar ti ne pomaga, kajti z bučo, kakeršno imaš, pokradejo ti ga, ali ga pa izgubiš, ali pa zapraviš, predno prideš domov. Svetov ti pa nihče ne ukrade, niti jih moreš izgubiti ali pa zapraviti.»

»Da, to je res! No — dajte mi še poslednji svet in obdržite si denar!»

»Torej poslušaj! Predno kaj storiš, uprašaj svojo blazino za svet.»

»Gospod stotnik, tega sveta ne umejem. Človek bi ne smel niti smodke pušiti, da ni poprej prespal jedne noči!»

»Ljubi moj, ti vendar ne smeš dobrega sveta tolmačiti doslovno; jaz sem mislil: predno človek kaj važnega stori, n. pr. se maščuje za razžalitev, da poprej resno preišlja.»

»O, sedaj umejem!»

»Tako, sedaj vzemi popotnico in vse tri dragocene torte, a zapomni si: Razrezati jih smeš še le doma, namenjene so tebi, tvoji soprogi in tastu. Za vsacega jedna.

»Lepa hvala, gospod stotnik, Bog Vam povrni!»

»Janez preišljaj — in srečno pot!»

Politični pregled.

Državni zbor. Dne 17. t. m. se je zopet sešel državni zbor. Nemci so zopet začeli z vso silo tirati obstrukcijo. Sklenili so, da bode na vse možne načine zadrževali vsako koristno delo drž. zbora in ker jih je dovelj, se jim to tudi gotovo posreči. Vsled tega se obče sodi, da zborovanje ne bo dolgo trajalo in da bo vlada poslance kmalu domov poslala.

Vlada in desnica. Slovanske stranke so z vlado jako nezadovoljne. Sosebno mnogo vzrokov za to imamo Slovenci. Radi tega so slovanske stranke pozvale vlado, naj pojasni razmerje mej njo in mej desnico, t. j. naj pokaže svojo pravo barvo.

Hrvatska. Deželni zbor je odklonil predlog, naj bi se Dalmacija zjedini s Hrvatsko, kar je naravnost izdajstvo. Poslanec baron Rukavina je predlagal, naj se ban obtoži, ker je hrvatski narod izdal Madjarom, ker se je s Srbi zarotil proti Hrvatom in ker zapravlja narodno premoženje. Seveda ta predlog niti na glasovanje ne pride.

Ogerska. Vlada se pogaja z obstrukcijo in vse kaže, da se doseže porazumljenje s pogojem, da odstopi ministerski predsednik Banffy.

Svetovni položaj. Nasprotstvo mej Angleško in mej Francijo se čedalje bolj poostruje. Vzroki so kolonije in naravno tekmovanje teh držav. Francozi in Angleži uvidevajo, da mora prej ali slej priti mej njimi do vojske in zato se oba prilizujeta Nemčiji, da si zagotovita njeno nevtralnost.

Filipine. V daljni Aziji ležeči filipinski otoki delajo Amerikancem veliko skrbi. Amerikanci so jih bili vzeli Španski in bi jih radi zase obdržali, domačimi pa se branijo ameriškega gospodstva prav tako kakor španskega in lahko se zgodi, da bo tekla zopet kri.

Domače in razne novice.

Deželni zbor Kranjski. Te dni je deželni glavar naznanil poslancem, da je zasedanje dež. zbora preloženo.

Kako nas ljubijo. Klerikalci nam zmiraj veliko pripovedujejo o tem, kako rimski kardinali in prelati ljubijo Slovane. Mi v to ljubezen nismo nikdar verjeli. Lah je Lah, pa naj je desetkrat kardinal. Pred nekaj leti je ta rimska gosposka določila

dan 5. julija za praznik slovanskih apostolov sv. Cirila in Metoda. Zdaj so češčenju teh dveh apostolov potisnili v kot in na njih mesto je stopil neki laški svetnik Anton Zakarija Barnabita, ki je v najširših krogih popolnoma neznan. Svetemu Cirilu in Metodu bomo morali iskati dné, ki bo slučajno prost v letu.

Otroški davek. Vlada je dovolila knezoškofu, da sme pri znanih dobrotnikih nabirati prostovoljnih prispevkov za katoliško gimnazijo v Ljubljani. Kako ta nalog duhovniki izvršujejo, priča slučaj v Rudniku pri Ljubljani. Ondotni župnik je oznanil, da je škof naložil otroški davek po 8 kr. od vsake glave, in že ta davek tudi iztirjal. Tako postopanje je v nasprotju z vladnim dovolilom, kajti davek je nekaj, kar mora človek plačati. Prostovoljne prispevke pa plača samo, kdor hoče. Tudi na smrtne ure slavnih ženic so duhovniki začeli prežati, kakor kaže jeden slučaj blizu Škofje Loke. Prebivalstvo je po pravici razburjeno; koliko to dela pohujšanja, si je lahko misliti.

Še tega treba. Škof snuje v Ljubljani popolnoma nepotrebno gimnazijo. V Zatičini pa hočejo nemški menihi, ki so se tam ugnjezdili, napraviti tudi svojo katoliško gimnazijo. Če pojde tako naprej, ko kmalu zmanjkalo zdravnikov in uradnikov, duhovnikov bo pa toliko, da jih dežela še preživeti ne bo mogla.

Deželnozborska volitev. Dne 9. t. m. je bil namesto grofa Ervina Auersperga izvoljen iz velepesestva grajščak Anton Ulm v deželni zbor.

Shod volilcev v Škofji Loki. V nedeljo dné 8. t. m. je poslanec dr. Ferjančič imel v Škofji Loki shod volilcev, na katerem je jasno in umljivo razpravljal o razmerah v državnem zboru. Klerikalni poslanci švigajo prav pridno po deželi. A nobeden ni položaja ljudem resnično pojasnil, kakor je to storil Ferjančič v Škofji Loki. Temu se ni čuditi. Klerikalni poslanci so taki revčki na duhu, da od njih sploh ničesar zahtevati ni.

Slovenska nižja gimnazija v Ljubljani se najbrž že letošnjo jesen razširi v popolno gimnazijo, kar je bilo že davno potrebno.

Goriški deželni zbor. V soboto dne 14. t. m. imel je deželni zbor goriški svojo zadnjo sejo. Na razpravo bi bil moral priti predlog o ustanovitvi dež. šolskega zaloga. Ker italijanskih poslancev ni bilo na sejo, je bil deželni zbor nesklepčen in se je zasedanje zaključilo. V tem zasedanju je odstopil tudi dež. glavar grof Comini. Uzroke odstopu je naznanil s pismom, v katerem je naravnost priznal vso krivičnost italijanskih zahtev.

Ljudska šola v Postojni. Okrajni šolski svet v Postojni je razpisal natečaj za zgradbo nove ljudske šole v Postojni, ki bode veljala 50.000 gld.

Šent Vid v nevarnosti. V Šent Vidu na Dolenjskem je 9. t. m. začelo v šoli goreti. Nevarnost je bila velika za vso vas, in kdo ve, kaj bi se bilo zgodilo, da ni požarna bramba prišla o pravem času na pomoč. Tu se je zopet pokazalo, kako neumno postopajo ondotni duhovniki, ko z vso silo nasprotujejo napravi prepotrebne vodovoda.

Zaprta šola. V Šent Petru pri Novem Mestu so šolo radi nalezljive boleznij meji otroci zaprli.

Umrli je v Grižah posestnik in trgovec E. Širca. — V Mekinah pri Kamniku je umrl tovarnar in stavbenik Alojzij Praschnikar. — Na Velikem Ubeljskem je umrl dne 4. t. m. znani posestnik Matej Premrov.

Državno podpora v znesku 300 gld. je poljedelsko ministerstvo nakazalo kmetijski podružnici Št. Jurju pri Kranju za nabavo kmetijskega orodja, 200 gld. pa podružnici v Vačah na napravo drevesnice.

Ponesrečen poskus. Trgovec z lesom gospod J. Milavec v Cerknici je dobil pismo, v katerem se mu grozi s smrtjo, če v gotovem roku na neko drevo v Begunjah ne obesi 1000 gld. Gospod Milavec tega ni storil, pač pa je pismo izročil orožnikom, da poiščejo pisavca.

Ciganska nadloga. Zadnji čas se zopet klati po kranjske deželi mnogo ciganskih družb. Pred kratkim je taka družba na Krki kar pri belem dnevu napadla iz cerkve idoče ljudi. S tremi kmeti je začela pravi boj. Cigani so bili oboroženi s puškami. Enega napadlih kmetov so ranili, drugoga pa umorili in oropali, potem zbežali. Blizu Grosupljega je neki orožnik v spremstvu več fantov razbojnika dohitel in unel se je zopet boj. Orožniku se je posrečilo jednega cigana ukleniti, drugi pa so zbežali. Ujeti cigan se imenuje Simon Held in je doma s Koroškega. Tudi iz drugih krajev dohajajo poročila o napadih in tatvinah ciganov.

Požar. V Lupinici poleg Šmartna pri Litiji je zgorel znani Pilarjev mlin. — Zlobna roka je pri posestniku Jakobu Šproharju v Suhorjah v postonjskem okraju znetila ogenj, ki je povzročil škode 1000 goldinarjev.

Ponesrečil je blizu Ljubljane izvošček Miha Pukelstein. Padel je z voza v močvirje in se v njem zadušil.

Nagrade za stare zaslužne posle, ki so po več let v jedni in isti kmetijski hiši služili, je glavni odbor kranjske kmetijske družbe razdelil pred božičnimi prazniki. Prošenj je došlo 215, in ker je bilo le 15 nagrad na razpolaganje, prišli so le oni na vrsto, ki so služili nad 45 let v eni in isti kmetijski hiši. Nagrade so dobili po 20 gld.: Mejač Janez iz Senožet (služi 68 let), Perko Neža iz Spodnjih Domžal (63 let), Debeljak Martin iz Martinvrha (61 let), Hraščak Luka iz Gornjih Vrem (57 let), Furlan Ktra iz Senožec (56 let); po 10 gld. so dobili: Mikelič Janez iz Pijavce (54 let), Požar Jurij iz Dol. Vrem (54 let), Benda Anton iz Strmol (51 let), Knap Martin iz Kožljeka (50 let), Šteiner Jurij iz Križevga (50 let), Čevlikar Jera iz Dobenega (49 let), Komac Janez iz Zgornjih Laz (48 let), Puc Josip iz Polja (47 let), Dolžan Lovro iz Srednje Vasi (47 let), Berčič Tomaž iz Loga (46 let).

Sape je zmanjkalo »Kmetiskemu listu«, ki je hotel koroške kmete voditi po nemškutarski poti. Zdi se, da tudi na Koroškem nemškutarija ne gre več v klasje.

Potres v Ljubljani Dne 18. jan. ob 10. zvečer so čutili v Ljubljani zopet močne, več sekund trajajoče sunke. V gledališču, ki je bilo dobro obiskano, je nastala hipoma velika vznemirjenost. Toda ljudstvo se je kmalu pomirilo.

Čebele se rojijo. Iz Vintarjevcu pri Litiji na Kranjskem poročajo, da so se ondi dne 14. jan. čebele rojile. Privabila jih je topla zima s prijaznim solncem.

Šentjanski premogokop je bil dne 10. t. m. otvorjen in se je v njem začelo kopanje premoga.

Pri sv. Lenartu pri Ormožu je neka kmetica po imenu Dovečar dala l. 1880. svojega moža skrivaj ubiti, da bi se njena hči mogla omožiti. Ljudje so veliko let slutili, da se je zgodilo hudodelstvo, zdaj je pa stvari prišla na sled tudi sodnija, ki je dné 9. t. m. umorjenčevu ženo in njenega zeta prijela ter ju zaprla.

Krepka kokoš. Pri posestniku Vrhovcu v Mostah so našli kokoš, ki je bila celih 38 dnij zasuta v stelji. Bila je tačas brez jedi in brez vode, a je vendar krepka in vesela.

Sumljiv cigan se je klatil te dni po ljubljanski okolici in pripovedoval, da je na Dolenjskem nekoga umoril. Ko so poklicali orožnike, je cigan pobegnil.

Tatvina. V noči od 10. na 11. t. m. so tatovi pri trgovcu Šlibarju v Selcih vlomili in ukradli do 250 gld. in sicer največ starih tolarjev pa tudi drugoga denarja.

Slovani pivci petrolija. Italijani, ki se toli ponašajo s svojo starodavno kulturo, so časih prav smešno neumni. V Rimu izhajajoči list »La Capitale italiana« je v številki z dne 17. decembra l. l. priobčil daljši članek, v katerem sklicuje se na potopise nekega Alfreda Nicetoro — pripoveduje, da so Slovaki in Slovenci divjaki, ki imajo obče razširjeno navado, da gase svojo žejo s petroljem, katerega krađejo iz javnih svetilk in ga zavživajo kar na čaše! Rečeni list je pri tej priliki zasramoval zlasti primorske Slovence na naj-surovejši način. Ta zasramovanje in obrekovanje ne dosežejo našega zaničevanja. Nam je pač lahko vse jedno, kaj o nas pišejo laški listi, in tudi pripovedovanje, da smo »pivci ukradenega petroleja«, nam ne pokvari dobre volje, saj vemo, da Slovenec še vedno veliko bolje živi, kakor njegov laški sosed, kateri se ima uprav pasji hrani, ki jo uživa, zahvaliti za malarijo.

Izstop opata iz katoliške cerkve. Opat Claveau, župnik v Tuisu, je izstopil te dni iz katoliške cerkve ter je sporočil svoj sklep škofu tako-le: Vi zahtevate, naj ostanem veroizpovedanju Pija IX. zvest, ter ste izjavili, da me nočete videti, ako veroizpovedanja pokorno ne podpisem. Moja vest mi brani, da bi to storil. Tega pa menda ne zahtevate, da bi še dalje proti svoji vesti delal in učil nekaj, česar ne verjamem. Pridigovati moram absolutno pokorščino rimski cerkvi. Ta cerkev pa se je v svetovni zgodovini izkazala kot družba mož, ki si prilašča imenom Boga in Jezusa Kristusa neomejeno gospodstvo nad dušami, v resnici pa ne zavrača prav nobene politične zvižace ter se veže z vsemi onimi, ki imajo moč v rokah le zato, da si ohrani vsaj senco svetovne moči nad ljudmi in vladami.

Nečloveška hči. Na Dunaju je prišel na policijo nosač Connena ter ovadil 30-letno vdovo Ano Braune, ki ga je hotela podkupiti, da bi ubil in oropal posestnico Modler, mater vdove Braune. Mati ji je dala veliko premoženje, a hči ni bila zadovoljva, nego je mater sovražila, ker ji ni dala vsega. Ko je torej srečala kot Heraklejev velikega in močnega Gonneno, ga je hotela najeti za morilca matere. Ta pa jo je izdal. Nečloveško hčer so zaprli.

Sinu razklal glavo. Pri Tišnovu na Moravskem je sklenil ubožen kramar, Uhlirz, da umori svojo ženo, svoje štiri otroke in sebe. Ko je bila te dni žena v kleti in so otroci spali, je hotel izvršiti svoj grozni naklep. Dva in pol leta staremu Lojziku je s sekiro razklal glavo, a potem mu je zmanjkalo poguma. Zbežal je ter begal več dnij okoli, končno pa prišel k sodišču v Brnu. Vzrok vsemu je seveda beda!

Umor in samomor radi nesrečne ljubezni. Na Dunaju je te dni mlad tesarski delavec, Ivan Biedermann, ustrelil na cesti v Ottakringu 24letno služkinjo svojega mojstra, Frančiško Spöttl, da je takoj mrtva obležala, potem je tekel par korakov naprej ter tudi sebi prestrelil prsa. Biedermann je bil zelo zaljubljen v gospodarjevo služkinjo, toda dekleta ga v kljub večkratnim prošnjam, naj bi postalo njegovo, ni hotelo uslišati. To ga je tako bolelo, da se mu je končno nekoliko zmedlo v glavi, vsled česar je menda tudi storil ta grozni čin.

Ujetnik — tat. V praških predmestjih so v zadnjem času večkrat tatovi ulomili v prodajalne in privatne hiše, ne da bi se bilo redarstvu posrečilo, priti na sled storilcema. Bila sta to že večkrat kaznovana tatova, katera sta bila tudi v istem času zaprta. Toda jeden teh premetencev je imel stražnikovo hčer za ljubico, ta mu je odprla ponoči ječo in tat je ponoči nakral različnih stvari, jih takoj prodal ter se pred jutrom zopet vrnil v ječo. Stražnika so odpustili, njegovo hčer pa zaprli.

Obsojeni steparji. Morda se naši čitatelji še spominjajo poročila, da je policija v Pečuhu pri firmi Engel & Comp. našla veliko množino ponarejenega vina. Sodišče je oba brata Engel obsodilo, vsacega na mesec dni v zapor in na globo 300 gld. To smo zategadelj zabeležili, ker nam je znano, da se agentje te firme klatijo tudi po Kranjskem in delajo tukaj dobre kupčije.

Rufjanstvo cvete po velikih mestih noverjetno. Na Dunaju se zgodi vsak hip kak škandal, ki razburja stariše in učitelje. Nedavno je zaprla policija neko frizerko Fleischer, ki je posredovanjem svoje mladoletne hčerke zapeljevala nedorasla dekleta, večinoma šolarice, v sramoto. Neka 17letna sobarica je izpovedala, da je peljala Fleischer dve 12—13letni šolarici v cerkev Salvatorja, kjer ju je onečastil nekdo. Zavela se je preiskava.

Rad bi bil usmrčen! »Beogradske Novine« poročajo, da je prišel na ondotno sodišče Kmet Aleš Buković ter je izročil pisano prošnjo, naj ga — ustrelijo. Na sodišču so ga smatrali za blaznika, toda Buković je dejal, da je do cela zdrav, a da je tolik revež, da mora umreti počasne smrti, ako ga ne ustrelijo hitro. Buković je mislil, da mora sodišče vsakogar ustreliti, kdor za to prosi. Sodniki so nabrali za ubogega kmeta večjo svoto ter mu svetovali, naj s smrtjo še malo počaka, ker dobi že kako službo.

Tatinske šole v Japanu. Japanci imajo baje veliko učnih zavodov, kjer uče »profesorji« otroke — krasti. Učenci morajo vse ukradene stvari oddati svojim učiteljem. Nekateri teh profesorjev so znani daleč na okrog ter imajo vedno nad sto ali še več učencev. V šoli so otroci različne starosti; nekateri so jedva »ženjalni«, da s prosjačenjem in krajo rede rodbino. Tatinskim profesorjem se seveda pri tem jako dobro godi. Ko so otroci že dovolj izurjeni v izmikanji, oddaja »profesor« del ukradenih stvari njih starišem; ako pa nimajo starišev, ostanejo pri njem v reji. Često pa utečejo tatiči svojemu mojstru, da postanejo samostojni.

Poljubljanje — prepovedano. V carinskem uradu v New-Yorku bode odslej poljubljanje prepovedano. Poljubi seveda niso v nikaki zvezi s prevoznim blagom, toda z njimi se trati čas in to ni po volji ondotnim finančnim stražnikom. O prihodu vsakega parobroda se došleci poljubljuje z onimi, ki jih pričakujejo. Ker pričakuje vsakega došleca dvoje do sedmero znancev, se le-ti poljubljuje dva do sedemkrat, a ker se na vsakem parniku pripelje 2000 do 3000 oseb, so izmeni 4000 do 6000 celo 14.000 do 21.000 poljubov. To poljubljanje ne traja sicer dalje, nego po jedno uro, toda tudi to je carinarjem preveč, ker se jim ne ljubi čakati celo uro in gledati občno poljubovanje. Odslej bode v tem carinskem uradu plakat z nadpisom: »Tukaj

je poljubovanje prepovedano«. Na tak način pač ne bode potnikom preostajalo družega, nego da odidejo domov, kjer se bodo mogli poljubljati, kolikor jih bode volja.

Tržaški želodec. Po statističkem izkazu občine tržaške se je oktobra meseca pobilo in pojedlo v Trstu 9341 živalij in sicer 2567 volov, 1 bik, 402 krav, 99 konj, 2638 telet, 2450 koštrunov, 83 jagnjet in 1100 svinj. Vina se je uvozilo v Trst 6047 hl. v sodih, 2488 l. v steklenicah; pive 2688 hl., v območju vžitninskega davka se ga je napravilo 6570 hl. Povojenega mesa in klobas se je uvedlo v Trst 18.476 kilogramov, kapunov in gosij 11, puranov in rac 4055, kokošij in golobov 27.563, srn in divjih koz 52, zajcev 1155, različne divjačine 93 kg., fazanov in škarjevcev, lisk in kljunačev 30; družih raznih tičev 1351.

Ženska v Ameriki. V Zjedinjenih državah severoameriških stopajo ženske čim dalje bolj v javnost. Po najnovjšem štetju živi tam sedaj nad 188.000 ženskih trgovcev, 16.000 slikaric in kiparic, 3883 igralk, 3163 pisateljic, 1522 ženskih duhovnikov (seveda krivoverskih) in 7300 ženskih zdravnikov.

Odvetniki štrajkajo. Odvetniki v Kajiri v Egiptu so ustavili delo, ker je bil jeden odvetnik pri obravnavi po sodniku žaljen in se mu ni dalo zadoščenje.

„Stara mamica še meni!“ je geslo letošnje Kathreinerjeve slike. Ta tvrdka, ki je danes znana po vsem svetu, nam podaja že celo vrsto let za novo leto novo plakatno sliko, ki je vedno bolj dražestno in prikupljivo sestavljena. Občinstvo jo vselej težko pričakuje in je ob jednom tako prijetno iznenadeno, da proti koncu leta že po prodajalnicah popraša: „Kaj nam pa prinese Kathreiner za novo leto?“ Vprašanje je pač opravičeno, kajti vedno težje je podajati kaj novega in izvirnega za priporočanje Kathreiner-Kneippove sladne kave. In vendar se to omenjeni tvrdki vedno posreči. Letošnja slika z imenovanim geslom nam kaže prijazno se smehljajočo mamico, ki je ravno prav zadovoljno sedla k popoldanski kavi, ko prihi viharo mali vnuk, najbrže z vrta, z rudečim jabolkom v žepu, in zahteva s prav zapeljivim smehljanjem istotako svojo porcijo kave: „Stara mamica še meni!“ Pogled stare mamice dobrovoljni, prijazni izraz na častitljivem obličju kaže notranji čut in razumnost gotovo odličnega umetnika, ki je izvršil to prikupljivo podobo, katera je jako obogatila našo „cestno galerijo slik“, in katera ob jednom najbolj priporoča stvar samo, Kathreiner-Kneippovo sladno kavo.

Loterijske srečke.

Gradeo , 7. januarja.	15, 52, 6, 22, 7.
Lino , 14. januarja.	1, 30, 45, 42, 47.
Brno , 11. januarja.	9, 83, 38, 15, 52.
Dunaj , 7. januarja.	13, 28, 29, 82, 34.
Trst , 14. januarja.	72, 80, 86, 7, 70.
Praga , 4. januarja.	76, 9, 29, 57, 20.

Tržne cene v Ljubljani

21. januarja 1899.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, hktl.	10	50	Špeh povejen, kgr.	—	68
Rež, „	3	50	Surovo maslo, „	—	85
Ječmen, „	8	—	Jajce, jedno . . .	—	03
Oves, „	6	50	Mleko, liter . . .	—	08
Ajda, „	8	50	Goveje meso kgr.	—	64
Proso, „	9	—	Telečje „ „	—	60
Koruza, „	6	50	Svinjsko „ „	—	56
Krompir, „	3	—	Koštrunovo „ „	—	36
Leča, „	12	—	Piščanec . . .	—	50
Grah, „	10	—	Golob . . .	—	18
Fižol, „	10	—	Seno, 100 kilo . . .	—	178
Maslo, kgr.	—	96	Slama, „ „	—	170
Mast, „	—	74	Drva trda, 4 metr.	6	80
Špeh svež, „	—	66	„ mehka, 4 „	5	—

Na prodaj je mlin

na močni vodi v Doljah pri Bučki na Dolenjskem z dvema tečajema in stopami. Dalje pōd, spodaj klet, in hlev za živino ter trije svinjaki, lep sadni vrt, travniki, hrastov gozd in dve veliki njivi. Vse je v lepi ravnini blizo doma in farne cerkve. Poslopje je novō in v prav dobrem stanu. Cena je 1800 gld. — Nekaj kupa lahko ostane na mlinu.

Več se izve pri **Martinu Ambrožu** v Doljah, pošta Bučka.

Zmešane lase

kupuje po najvišjih cenah od 5 kilogramov naprej

Filip Weil

velika trgovina z lasmi

v Spodnjem Kralovu na Češkem.

P. n. čitatelje te anōnce opomnim, naj opozore na mojo adresu zbiralce zmešanih las.

Vožnje karte in tovarni listi v

AMERIKO.

Kralj. belgijski poštni parnik

Red Star Linie iz Antverpna

naravnost v

Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesijonovana od visoke c. kr. avstrijske vlade.

Pojasnila daje radovoljno

Red Star Linie

Dunaj IV., Wiednergürtel št. 20

ali pa

Julij Popper,

Bahnstrasse 8, Inomost.

Zmešane lase

kupuje po najvišjih cenah in plača bolje nego vsaka zunanja firma

Ludovik Businaro

v Ljubljani, Hilsarjeve ulice št. 10.

Nabiralce las opozarjam s tem uljudno na mojo firmo.

Vizitnice

priporoča

„Narodna tiskarna“ v Ljubljani.

Posojilnica in hranilnica

v Moravčah

registrovana zadruga z neomej. zavezo

obrestuje hranilne vloge po

4³/₄ 0/0

t. j. 4.75 gld. in plačuje rentni davek.

Načelnistvo.